

[Bertel Dahlgaard.]

som ministeren har omtalt, fra tid til anden måttet forhøje de beløb, indenfor hvilke husmandskreditforeningerne kan give lån.

Det var da også en meget rigtig tanke at søge tilvejebragt en ordening, der gjorde disse stadige omjusteringer overflødige, og som tillige bevirkede, at man kunne undgå striden om denne afgrænsning, hver gang loven skulle ændres. Det, der måtte være målet for en sådan permanent nyordning, måtte jo være at nå til en tilstand, hvor der under skiftende prisbevægelser stadig sikredes husmandskreditforeningerne adgang til at give lån til den samme gruppe ejendomme, som kreditforeningsloven af 1936 gav dem udlånsadgang til.

Den mest nærliggende og enkle ordening måtte for landbrugsejendommenes vedkommende synes at være at gøre adgangen for husmandskreditforeningerne til at give lån afhængig af ejendommenes grundbeløb, således som dette grundbeløb jo i henhold til vurderingen i sin tid er fastlagt. Man kunne f. eks. — således som det var foreslået indenfor kommissionen — sige, at husmandskreditforeningerne kunne give lån i alle ejendomme med grundbeløb under 13 000 kr. Herved ville disse kreditforeningers låneområde være fastlagt uanset svingningerne i ejendomspriserne, idet grundbeløbet jo ligger fast uanset prissvingningerne. Med andre ord — det hele ville virke automatisk. En sådan ordening kunne imidlertid ikke vinde fuldstændig tilslutning i kommissionen, og kreditforeningernes stående fællesudvalg mente, at der til de pågældende grundbeløb ville svare så vekslende ejendomsværdier og arealer, navnlig for Jyllands vedkommende, at man ikke turde anbefale den.

Jeg må måske være så ubeskedent at nævne, at jeg, efter at denne tanke havde måttet opgives, tillod mig i kommissionen at stille et forslag, der gik ud på, at disse husmandskreditforeningers udlånsadgang skulle fastlægges således, at de skulle kunne give lån i alle landbrugsejendomme, der ikke havde et areal på over 7 ha, uden hensyn til grundbeløbet samt i landbrugsejendomme på over 7 ha, forsåvidt grundbeløbet ikke oversteg 11 000 kr. Der var i dette forslag taget hensyn til de saglige indvendinger, der var fremført. Dette forslag vandt adskillig tilslutning fra forskellige sider i kommissionen, men også her gjaldt det, at fuld enighed ikke kunne opnås, og det måtte man jo fra alle sider ønske, dersom det overhovedet var muligt. Derefter var det så, man samledes om den ord-

ning, der her foreligger forslag om, en ordening for såvel landbrugsejendomme som jordløse huse med en lånegrænse varierende efter en automatisk virkende regulerende faktor. Jeg har efter omstændighederne tiltrådt dette forslag, og det radikale venstre vil også i dag anbefale forslaget, som det foreligger.

Ligesom en anden æret ordfører må jeg sige, at jeg føler mig ikke helt sikker med hensyn til, om den her foreslåede ordening vil vise sig holdbar under skiftende prisbevægelser og under ændringer af kreditforeningernes låneniveau. Navnlig i de tilfælde, hvor de andre kreditforeningers låneniveau ændrer sig væsentligt, hvad der jo nok vil ske, kan der efter min mening opstå tvivl om, hvorvidt ordningen vil kunne holde. Derfor ønsker også jeg at henlede opmærksomheden på bemærkningerne i betænkningen side 22, hvor det udtrykkeligt siges, at kreditforeningerne ikke skal være afskåret fra at søge en ændring i denne ordening, hvis udviklingen mod forventning på afgørende måde skulle vise, at ordningen er u hensigtsmæssig.

Det er det, jeg gerne vil understrege: det må være en selvfølge, at hvis denne ordening under visse omstændigheder kommer til at virke sådan, at det, som var den udtalte hensigt med kommissionens overvejelser, ikke længere opnås, da må det være regeringens og rigsdagens pligt atter at gennemføre de nødvendige ændringer i denne lovgivning. Jeg forstår også, at den højtærede minister er ganske enig i denne betragtning.

Jeg skal ikke yderligere omtale enkeltheder i de to lovforslag, der her foreligger, men anbefale dem til gennemførelse her i tinget.

Indenrigs- og boligministeren (Aksel Møller): Jeg havde naturligvis ventet — og mine forventninger er gået i opfyldelse —, at denne sag ville få en let gang gennem rigsdagen, fordi det lovforslag, der her er fremsat, er et lovforslag, som kyndige medlemmer af rigsdagen har beskæftiget sig med under kommissionsarbejdet sammen med særligt udpegede embedsmænd. Jeg forstår nu på de bemærkninger, der er faldet ved denne lejlighed, at arbejdet har været endnu tungere og besværligere, end jeg havde forestillet mig. Det er da så meget mere beundringsværdigt, at man er nået til et resultat, som har kunnet samle alle. Jeg kan også godt se, at en væsentlig faktor til opnåelse af dette resultat har været efter prøvede principper at nedfælde visse forbehold med hensyn til ordningens fremtid i